

A U R A

TIDSKRIFT FÖR AKADEMISKA STUDIER AV NYRELIGIOSITET

Metal och satanism i Mellanöstern: Religion och samhällskritik

Thomas Karlsson

Aura: Tidskrift för akademiska studier av nyreligiositet, Vol. 2 (2010), 22–37.
doi: <https://doi.org/10.31265/aura.467>

De första tio årgångarna, utgivna mellan 2009 och 2018, av *Aura: Tidskrift för akademiska studier av nyreligiositet* (ISSN: 2000-4419) publicerades ursprungligen i tryckt format. Från och med volym 11 (2020), har tidskriften omarbetats till en diamond open access-tidskrift, och har bytt namn till *Aura: Tidskrift för akademiska studier av nyreligiositet* (ISSN: 2703-8122). Samtliga artiklar, redaktionella texter och bokrecensioner från volymerna 1–10 publiceras nu online med open access (Creative Commons BY-SA 4.0 licence) med tillstånd från författarna.

For the first ten volumes, published between 2009 and 2018, *Aura: Tidskrift för akademiska studier av nyreligiositet* (ISSN: 2000-4419) was exclusively available in printed form. Starting with volume 11 (2020), the journal is re-envisioned as a diamond open access journal and will be renamed *Aura: Tidskrift för akademiska studier av nyreligiositet* (ISSN: 2703-8122). All articles, editorials, and reviews from volumes 1–10 are published online in open access form (Creative Commons BY-SA 4.0 licence) with the permission of the author(s).

Metal och satanism i Mellanöstern: Religion och samhällskritik

Thomas Karlsson

Inledning

I februari 2003 arresterades 14 unga metalentusiaster av den marockanska säkerhetspolisen Mukhabarat anklagade för att vara satanister vilka försökte rekrytera andra unga till en internationell djävulsdyrkarkult. De anklagades vidare för att underminera islams grundvalar och den muslimska tron och kom att åtalas för satanism och kontra-muslimsk verksamhet. Brottet var i praktiken engagemang i en musikstil. De frikändes senare i högre instans och tre år senare sponsrade istället Marockos kulturmyndigheter tillsammans med mobiljätten Nokia en stor metalkonstert i landet (LeVine 2008b: 42). Fenomenet är inte unikt för Marocko, utan på liknande sätt har metalanhängare i hela den muslimska världen arbetat i motvind, för att sedan ibland nyckfullt accepteras av myndigheterna. Anklagelser om satanism, omoral och subversiv verksamhet har riktats mot metalmusiker i en rad muslimska länder, något vi känner igen från västvärlden där hårdrock och metal än i dag kan provocera fram spänningar till etablissemanget till den grad att musiker aktivt förföljs och motarbetas, om än mildare än i den muslimska världen. Så sent som sommaren 2008 sparkades en gymnasielärare i Kalmar för att han spelade i ett metalband, något rektorn ogillade (*Skolvärlden* 19 augusti 2008).

Metal som musikstil och identitetsmarkör

Metal är en extrem form av hårdrock som blandar tunga gitarriff med provokativa texter. Somliga band har flirtat med satanism och i väst fördömts av kristna fundamentalister, medan metalband i den muslimska världen hamnat i konflikt med islamister. Att metal har en stark suggestionskraft på både anhängare och motståndare vet vi från massmedia och de satanistskandaler som med viss regelbundenhet blossar upp världen runt. Trots att satanism är ett marginellt fenomen som nästan alltid haft koppling till såväl underhållning som samhällskritisk provokation har religiösa grupper använt anklagelser om satanism som ett sätt att hetsa upp sina meningsfränder mot margi- nella, eller till och med påhittade, motståndare. Häxbränningarna till trots fanns sannolikt inte ens någon egentlig satanism i dagens förstå- else före 1800-talet, utan den växte fram bland intellektuella och sam- hällskritiker från och med romantiken (Faxneld 2006: 218). Per Faxneld har i boken *Mörkrets apostlar: Satanism i äldre tid* från 2006 definierat satanism som "[...] ett system där Satan hyllas i framskjuten position" (Faxneld 2006: xiv). I en studie om satanismen inom metal skulle definitionen kunna modifieras till att röra en diskurs där Satan hyllas i framskjuten position. Med få undantag är satanismen inom metal en subkulturell markör som saknar systematiskt innehåll. Än- dock är satanismen så betydelsefull, även som emiskt begrepp, att det vore oprecist att enbart notera att Satan återfinns som motiv i sång- texter, estetik och bandnamn. Inom viss metal, såsom black metal, är satanismen central.

Den riktigt extrema formen av metal har haft sitt nav i Skandi- navien och spridits runt världen, framför allt i formen av black metal. Det finns mängder av metal, såsom alternative metal, black metal, death metal, doom metal, heavy metal, nu metal, opera metal, power metal, progressive metal, rapcore, speed metal, stoner metal, thrash metal och viking metal för att benämna några av stilarna med deras engelska namn, även om svenskar ibland talar om till exempel döds- metal och svartmetal. Musikaliskt är metal en gitarrbaserad musikstil

med många olika fåror, där opera metal blandar in inspiration från opera och rapcore innehåller rap, medan speed metal kännetecknas av sin snabbhet och viking metal för sina fornnordiska inslag. Det är med andra ord en bred musikstil med rötterna i hårdrock, men som utvecklats till en extremare form och som hämtat influenser från en rad musikkulturer och subkulturer beroende på vilken genre man fokuserar på.

I denna artikel kommer jag att fokusera på de mörkare former av metal som med ett rått musikaliskt sound laborerar medvetet med sinistra uttrycksformer såsom satanism och gotisk estetik. Mark LeVine, musiker och professor i Mellanösternhistoria, berättar i boken *Heavy Metal Islam: Rock, Resistance, and the Struggle for the Soul of Islam* att det var genom MTV och programmet *Headbangers Ball* som sändes på 1990-talet som ungdomar i den muslimska världen kom i kontakt med hårdrock och västerländska subkulturer, men märkligt nog var det inte den kommersiella hårdrocken som fick störst spridning, utan extrem metal (LeVine 2008b: 10).

Undersökningens syfte, material och metod

Undersökningen som jag gjort är en inledande pilotstudie för ett kommande forskningsprojekt om metal och satanism i Mellanöstern och den muslimska världen. Jag har via e-mejl intervjuat fyra aktörer på metalscenen i Syrien, Saudiarabien och Iran. Mina frågor har huvudsakligen gällt metals och den alternativa musikscenens relation till religion och samhällskritik, med fokus på Mellanöstern och den muslimska världen. Banden AlNamrood och Octum kommer från Saudiarabien. AlNamrood är ett band inom den växande genren oriental black metal. Daamon från Iran är både solomusiker och spelar i band. Den fjärde informanten, Yara Sophia, som under många år varit aktiv i metalscenen i Syrien, har hjälpt mig att orientera mig i Mellanösterns snåriga metalscen. Hon har ett stort nätverk som hon generöst delat med sig av. De tre banden är alla karaktäristiska för genren, och AlNamrood och Daamon intar de extremaste posi-

tionerna. Mejlintervjuerna har adresserats till banden, och är signerade antingen av banden eller av pseudonymer, vilket både kan tolkas såsom genretypiskt om man jämför med den skandinaviska metal-scenen, men också som en säkerhetsåtgärd för band i repressiva stater. Intervjusvaren har inte redigerats.

Att definiera området geografiskt är problematiskt och laddat då majoriteten av informanterna inte anser sig tillhöra den muslimska världen. Efterhand har jag reviderat frågeställningen till att fokusera på området MENA, ett begrepp som i engelsk litteratur åsyftar Middle East North Africa. Min informant Yara Sophia från Syrien rekommenderar användningen av MENA-begreppet. I denna artikel utgår jag dock främst från Mellanöstern. I min kommande forskning om satanism och metal avser jag också att intervjua immigranter i väst som behållit kontakter med scenen i MENA-regionen.

Svaren jag hittills fått har i huvudsak kommit från unga manliga informanter och frågan om kön har besvarats kortfattat. Kritiken mot islam och den egna regimen har stundtals dock varit överraskande frispråkig. Vid sidan av intervjuerna har jag även hämtat information från bandens hemsidor och MySpace-sidor.

Metal som ungdomskultur i Mellanöstern

Metalkulturen är, enligt Mark LeVine, i flera länder i den muslimska världen den största ungdomsrörelsen och konkurrerar med islamismen om de ungas engagemang (LeVine 2008b: 29). För somliga stannar musik vid att vara underhållning, men vi vet samtidigt att musik kan föra med sig omvälvande attitydförändringar och därigenom samhällsförändringar. Som Alenka Barber-Kersovan skiver i antologin *Shoot the Singer!: Music Censorship Today* har makthavare i stort sett alltid haft en ambivalent syn på musik. Konserter och musikaliska verk kan fungera konserverande för samhällsstrukturer, medan oönskade musikformer har motarbetats av myndigheterna (Barber-Kersovan 2004: 8).

Det finns en betydande kommunikation mellan metalscenen i

Mellanöstern och Norden. Det svenska skivbolaget Salute Records har släppt en skiva med bland annat saudiska AlNamrood. När ett annat saudiskt black metal-band vid namn Mephisophilus beskriver sin musik är det som "True Old School Black Metal" och influenserna är näst intill uteslutande legendariska nordiska metalband som Bathory, Burzum, Darkthrone och Mayhem.

Metal är en mansdominerad musikkultur både i väst och i den muslimska världen, men detta till trots finns en betydande skara kvinnliga entusiaster. Bandet AlNamrood bekräftar att mansdominansen gäller även den saudiarabiska metalscenen:

men listen to metal more than women this is normal, Metal is Harsh genre, but we found out nowadays they are actually a great deal of women who listen to metal things have changed lately and metal is hearable more than before.

Yara Sophia från Syrien beklagar sig över att hon är en av de få kvinnor som tar metalmusikens budskap på allvar:

When I started listening to Metal in the early 90's I was the one and only girl who did in Syria [...]. Eventually, more females got into it, but their approach was mostly disappointing. No one cared about the content whatsoever.

I en allt mer globaliserad värld med ökad immigration till väst så är det svårt att avgränsa metalscenerna till specifika regioner. Tongivande personer från metalscenen i Mellanöstern har flyttat till väst. Ett par informanter från Iran vänder sig starkt mot att klassas in som tillhörande den muslimska världen, utan ser islam som en ockupationsmakt av det gamla Persien. Svaret från en iransk metalprofil illustrerar hur min fråga om muslimsk, arabisk och persisk metal kunde uppfattas som för vid:

I cannot help you with Mouslim or Arabic Metal, because not only am not I a mouslim, but also I hate Islam, so do most Iranians. Islam has imposed on Iranians by our government. We are from Cyrus generation.

Cyrus den store (640-580 fvt) var grundaren av det persiska imperiet och en förebild för många unga iranier som hellre vill identifiera sig med den historiska nationen Iran än med den islamiska republiken.

Mark LeVine använder dels bokens rubrik Heavy Metal Islam, liksom den geografiska benämningen MENA (Middle East North Africa) för att ringa in forskningsområdet. En tongivande aktör utanför MENA, men som ändå i en kulturell och självpositionerande bemärkelse faller inom ramen för metalkulturen från Mellanöstern, är skivbolaget Shaytan Production från Kanada som på sin hemsida definierar bolagets inriktning:

We are interested in oriental music, that of the middle east. Our goal is to expose oriental music in to these genres, because we personally enjoy it, and at the same time find it lacking in these genres (metal, gothic, ambient).

Begreppet heavy metal som LeVine använder är inte en beteckning de musiker jag intervjuat kan identifiera sig med då de snarare rör sig inom genrerna death metal och black metal.

Satanismens funktion

På MySpace hymlar inte bolaget Shaytan Productions med vad Shaytan står för, utan bejakar öppet associationen med islams och Bibelns bad boy:

Shaytan: (translated from Arabic) means literally the “devil” in Islamic cultures. The word is associated with uses of “evil”, “enemy” and “adversary”.

Till och med för sekulära svenskar väcker namnet Satan och begrepp som sataniskt och satanism negativa associationer och människor utanför scenen ställer sig frågande till varför en gestalt förknippad med ondska upphöjs. Utöver den mest uppenbara lusten inom ungdoms- och subkulturer att provocera, kan även Satan i dessa kretsar tolkas som en positiv kraft. För en musikscen som uppfattar sig som motarbetad och marginaliserad av etablissemangen blir Satan en förebild

som revoltör mot en förtryckande överhet. Gud förknippas med styrelseskicket i islamiska diktaturer, eller i väst med den politiska kristendom som med George W. Bush försökte flytta fram sina positioner. Inom den stora metalscenen i de forna öststaterna associeras Gud med de reaktionära kristna strömningar som utövar ett betydande politiskt inflytande. Gud associeras med överhet, censur, förtryck, intolerans och förföljelse av olikänkande och utifrån ett sådant synsätt är det logiskt att Guds motståndare lyfts upp som positiv symbol. De ideologiska ambitionerna ska dock inte överdrivas. Satanismen inom metalkulturen traderas som en subkulturell markör som inte nödvändigtvis för med sig några politiska eller teologiska resonemang, utan fungerar främst som kännetecknen för musikstilen. I de otaliga interna konflikter som på 1990-talet rådde inom black metal-kulturen återropades satanismen ofta som kriterium för vad som är black metal, till skillnad från exempelvis death metal. Bilden av Satan hämtas med andra ord för de flesta inom scenen inte från den traditionella religionen utan inifrån metalkulturen.

Ett exempel på detta är enmansbandet Dhul-Qarnayn¹ från Bahrain som släppte skivan *Jilwah* på Shaytan Production 2008. Musiken beskrivs på konvolutet som black metal, men är i huvudsak besläktad med dark ambient. Att dark ambient följer i spåren av black metal känner vi igen från Skandinavien där skivbolaget Cold Meat Records länge varit en internationellt sett dominerande aktör. Dark ambient är en i huvudsak elektronisk musikstil som är långsam, suggestiv och utan sång, men ibland med samplingar². Musikaliskt finns få beröringspunkter med black metal men kulturellt har de ofta över-

---

¹ Detta är både ett namn på en profet från Koranen och betyder bokstavligen ”den som har två horn”.

² Inklippta ljudsekvenser.

lappat varandra. Dhul-Qarnayn beskrivs som en musikalisk blods- och själspakt mellan dess musikaliska skapare Learza och Satan själv. Omslaget till skivan pryds med en bild av den jezidiska påfågellängeln Melek Taus och titeln Jilwah anspelar på jezidernas heliga skrift Kitab al-jilwah.

Jeziderna är en gammal religiös minoritet koncentrerad till de syriska och irakiska delarna av Kurdistan. Jeziderna tar inte emot konvertiter och är mycket stränga med att inte beblanda sig med utomstående genom äktenskap. Den jezidiska världsskaparen Melek Taus har av dem själva jämförts med Lucifer och Azazel, två gestalter som brukar associeras med Satan. Av denna anledning har de anklagats för att vara djävulsdyrkare och de har utsatts för grova förföljelser. För jeziderna är den fallne ängeln inte en representant för ondskan, utan han har sedan länge blivit förlåten av Gud. De som erkänner Melek Taus som den högste näst Gud själv kommer att få del av hans beskydd (Guest 1993: 31). Beskyllningen att vara djävulsdyrkare har dock gett dem positiv uppmärksamhet i alternativa miljöer i väst där detta ses som någonting positivt. Grundaren av Church of Satan, Anton LeVey, hyllar dem i sin bok *The Satanic Rituals* (1972) som föregångare och förebilder. Via LeVey har sedan bilden av jeziderna förmedlats till metalkulturen. Att ett band från Persiska viken blandar satanism och metalreferenser med jezidism är ännu ett exempel på hur bilden av Satan härstammar inifrån den alternativa kulturen snarare än från traditionella källor.

I mina intervjuer har jag märkt en viss försiktighet till att associeras med motiv som Satan, vilket de har gemensamt med många västerländska band. Inom metal är det inte ovanligt med en viss ambivalens till de provocativa motiv som banden omgärdar sig med, som när metalmusiker i väst använt sig av en rad nazistattribut för att sedan ta avstånd från nazism (Moynihan & Søderlind 2003: 351). Det saudiarabiska bandet OCTUM förklarar på My Space att bandnamnet: "... translated into English symbolizes darkness and death", men tillbakavisar påståendet att metalmusiker skulle tendera att hänge sig

åt kontroversiella ämnen: "... people who listen to metal/rock here appreciate the sound more, showing no affection or interest in controversial topics". De tillbakavisar även anklagelser om att musiken skulle ha någon koppling till djävulen eller någon form av satanism:

Some people think it's the 'Devils' Music' as a result to their ignorance and lack of insight. and some people think that it's an abomination to the arts simply because they do not fancy it.

Det saudiarabiska black metal-bandet AlNamrood berättar att många araber inte accepterar den här typen av musik, men att metalmusiken ändå har haft framgång i Mellanöstern och Golfländerna och att det finns många metalband och fans i Golfstaterna. Det bekräftas av MySpace-sidan Saudi Metal & Rock Music som räknar upp en mängd band från Saudiarabien. Ett av de mest uppmärksammade banden är Wasted Land som CNN gjort ett par reportage om. På AlNamroods MySpace-sida hejas bandet på med uppmuntrande ord om musiken, liksom kommentarer som: "It's great to see that Satan's will spread his sickness to Saudi Arabia".

Uttalanden av detta slag bör främst tolkas som en jargong typisk för genren. AlNamrood definierar sin musik som oriental black metal och det tunga metal-soundet och den gutturala, så kallade growl-sången karaktäristisk för extrem metal ackompanjeras av orientaliska tongångar.

Satanismen kan fungera som en ideologi, men betydligt oftare bör satanismen betraktas som en kulturell markör. Inom metal är satanismen främst ett konstnärligt uttryck och inte en ideologi. Som Eyerman & Jamison påpekar i *Music in Social Movements: Mobilizing Traditions in the Twentieth Century* (1998) så kan och bör tolkning av musik och ideologi åtskiljas:

Music suggests interpretation, ideology commands it. Ideology tells one what to think, how to interpret, and what to do; music is more ambiguous and open-ended and like any other art form contains a utopian element. Music, like art

generally, opens experiences to the potentialities of life, but it does not necessarily proscribe or even describe them (Eyerman & Jamison 1998: 46).

Referenser till jeziderna eller västerländsk satanism bör med andra ord inte tolkas som försök att sprida någon religiös eller politisk ideologi, utan de fungerar i första hand som markörer i en social och kulturell strömning.

Musik, lokalkultur och samhällskritik

Bland samtliga metalmusiker som jag intervjuat finns en stolthet över den egna traditionen och kulturen, inte sällan parad med samhälls- och regimkritik. En av medlemmarna i iranska bandet Daamon berättar att:

I am one of those who shows passion towards Iranian folk music. I also play Tanbour which is one of the eldest Persian instrument. But when I want to complain I see metal that expresses my feelings.

Han förklarar vidare att:

when the goal is to stand against society, metal could be the best answer. People who feel the society pressure face towards Metal. [...] maybe normal people can never listen to our music. Not only in Iran but every country has the same problem. It's not important. Let them watch us head banging.

Flera av mina informanter tror att den alternativa musiken i dessa länder kommer att fungera som en radikal kraft som banar vägen för icketraditionella värderingar och rörelser. Det har hänt förr i spåren av metalkulturen och kommer sannolikt att följa i spåren även i framtiden, om än med lokala och tidsmässiga variationer. Samhällskritiken och i synnerhet motståndet mot islam är skarpast bland black metal-banden, men betydligt mer nedtonad bland band inom exempelvis thrash metal eller progressiv metal. Det israeliska progressiva metalbandet Orphaned Land som grundades redan 1991 sjunger om fred och vänskap mellan judar och araber. De spelar en blandning

mellan metal och orientalisk folkmusik och använder sig utöver konventionella instrument även av traditionella judiska och arabiska instrument som oud och saz. Bandet OCTUM är också inne på tanken att musiken kan fungera som en försonande kraft mellan människor av olika etnicitet, religion och nationalitet. På min fråga om hur de tror att metal bidrar till tolerans eller ej svarar de:

Metal/Music Is a global language, we all relate to it, the individual has it's own opinion either to accept or reject, If people of different religions/nationalities/races are into one band that could help them see past their differences and appreciate the music together. And that's the beauty of it.

Andra black metal-band i regionen är dock uttalat antimuslimska, kanske inspirerade av de uttalat antikristna banden i väst. Att black metal-band positionerar sig på ytterkanten både musikaliskt och åsiktsmässigt ligger helt i linje med hur det ser ut i övriga världen. En iransk informant menar att majoriteten av Irans metalfans är negativa till islam:

Metal fans in Iran, have known how Islam is ruining their lives. They have found Islam's cruel nature. I can say 90% of Iranian Metal fans are against Islam, and it itself can motivate them to stand against our government.

Den negativa synen på islam kan inte bara avfärdas som en ungdomsrevolt, utan härstammar för många metalfans i dessa länder ur faktiska förhållanden där muslimska ledare har argumenterat för att metalfans kollektivt ska dömas till döden för kätteri. När över 100 metalfans arresterades i Egypten 1997 krävde stormuftin i Kairo att samtliga skulle avrättas om de inte gjorde avbön (LeVine 2008a). En betydande del av metalfansen anser sig dock vara goda muslimer. De uppfattar sig som missförstådda och att de felaktigt anklagas för att vara satanister bara för att de spelar elgitarr, och menar att de inte på något sätt kränker islam (LeVine 2008b: 103). Yara Sophia förklarar att metalfans möter motstånd av olika skäl i olika länder i Mellanöstern:

In Saudi Arabia one may get executed on a serious proven charge of the like which usually is associated with blasphemy and magic practice. In Syria, the reaction tends to be political, see, they don't mind us worshipping god, Satan, or holy cow. The only thing that matters is killing any anarchy hint in its cradle, and as Emergency Law is still practically in force, a slightest gathering of 'Metalheads' is prohibited and closely watched.

I artikeln "Battling over the Public Sphere: Islamic Reactions to the Music Today" beskriver Jonas Otterbeck olika islamiska förhållnings-sätt till musik. Han urskiljer tre huvudsakliga inställningar där det å ena sidan finns de hårdföra konservativa som i princip är emot all musik, undantaget militär musik, och å den andra, de liberala som anser att islam måste anpassa sig till det moderna samhället. Där- emellan finns moderata röster som menar att musik i sig inte är något som strider mot islam, men som ändå höjer varningsflagg mot even- tuella otillåtna budskap som kan följa med musiken. De moderata ideologerna menar att musiken inte är ett problem så länge den inte tävlar med andligheten om uppmärksamheten (Otterbeck 2008: 220). De konservativa menar däremot att musiken hotar den allmänna mor- alen och att i stort sett all musik härstammar från Satan (Otterbeck 2008: 223)

MySpace och myndighetskontroll

MySpace är den självklara mötesplatsen för många musiker runt värld- en och detta gäller inte minst metalmusiker i Mellanöstern. Flera av banden och skivbolagen har inte någon vanlig hemsida utan nöjer sig med MySpace-sidor som tillhandahåller tillräckligt med möjligheter att visa upp filmsnuttar, spela musiken, ha länkar till försäljning, lik- som ingå i de stora kontaktnät MySpace erbjuder. I artikeln "Rock the Mullahs: Can Heavy Metal Music Help Transform the Middle East?" beskriver Reza Aslan hur metalband i Iran trotsar kulturministeriets krav på censur genom att lägga ut musiken på Internet. På detta sätt sprids musiken inte bara i Iran utan till hela världen. Myndigheterna i Iran kan förbjuda musik om den tolkas som antiislamisk och om den

innehåller för många gitarriff (Aslan 2008), men Internet erbjuder musikerna ett forum som är näst intill omöjligt för myndigheterna att kontrollera. Internet i allmänhet och MySpace i synnerhet är de viktigaste moderna kommunikationsmetoder som möjliggör att metal i Mellanöstern frodas och växer.

Enligt Aslan är konflikten mellan islamister och metalfans delvis en generationsfråga. Aslan beskriver entusiastiskt att de unga i Mellanöstern behärskar den nya tekniken och tar till sig nya impulser. Aslan utgår dock sannolikt från socialt gynnade samhällsgrupper och bortser från problemen med fattigdom och analfabetism i breda befolkningslager i flera länder i Mellanöstern. Aslan skriver att Mellanöstern är: "a region where, by some estimates, nearly half of the population is under the age of 25. This is a highly literate, politically sophisticated, technologically savvy, and globally plugged-in generation". Han menar att mullorna i Iran har stor anledning att frukta metalscenen eftersom den speglar känslan hos en vulkanisk ungdomskultur som är trötta på religionen och som desperat söker nya vägar att uttrycka sig själv (Aslan 2008). Det som passiviserar metalkulturens förmåga till att driva på samhällsförändringar är dess opolitiska drag, liksom det faktum att den ständigt hamnar i konflikt med reformerta islamiska grupper, vilket gynnar regimerna som därigenom spelar ut två hot mot varandra. Samtidigt påminner Aslan om hur musiken fungerade som frigörande och samlade kraft i de forna kommuniststaterna:

... as we learned in Eastern Europe, music has the power to express ideas (especially subversive ideas) in a manner that mere words cannot; it can serve as a net to gather disparate elements together under a single identity and with a single purpose (Aslan 2008).

Vart hän, Metalhead?

Ur ett religionshistoriskt perspektiv är det inte bara av intresse att undersöka hur metalkulturen påverkar samhällena i Mellanöstern och förhållandet till islam, utan även om metal kommer att förändra det religiösa landskapet. I likhet med hur skandinaviska metalband ställde

upp fornnordisk religion som ett alternativ till kristendomen, har iranska band propagerat för förislamiska religioner såsom zoroastrianismen. Att jeziderna, av arabiska band som själva inte tillhör den jezidiska gruppen, återopas som ett inhemskt orientaliskt satanistiskt alternativ till islam kan jämföras med hur metalmusiker i Skandi-navien lyft upp mörka gestalter ur den fornnordiska mytologin som ett sätt att hitta en sorts inhemska skandinavisk satanism. Det är troligt att metalkulturen i Mellanöstern och den muslimska världen kommer att propagera för alternativa religiösa strömningar som står i någon form av opposition till islam, i de fall de överhuvudtaget propagerar för någon form av religiösa motiv. Majoriteten av banden kommer sannolikt att hålla religionen utanför musiken, antingen för att musikerna är muslimer eller för att de är icketroende. Att islamisk metal skulle dominera scenen är inte troligt, av samma skäl som kristen metal aldrig varit speciellt stor i väst, även om den finns. Provokationskraften och radikaliteten som är en viktig ingrediens försvinner nämligen om banden propagerar för något som uppfattas som den dominerande kulturen. Västerländsk dominans kan utmanas genom att banden framhäver den egna kulturen och dess lokala förislamiska religioner. Metal kan associeras med det genuina och ursprungliga i kontrast till det moderna och ytliga.

Metalkulturens suggestionskraft och många anhängare har en förmåga att påverka kulturen i samhällen, men det faktum att det alltid är musiken och inte det politiska, eller ens religiösa, innehållet som står i centrum minskar dess möjlighet att bidra till stora politiska samhällsomvandlingar. Kulturellt har den redan gjort tydliga avtryck och allt talar för att metal kommer fortsätta att växa i Mellanöstern.

Litteraturförteckning

Internetreferenser

Artiklar

Aslan, Reza, 28-07-2008, "Rock the Mullahs: Can Heavy Metal music help transform the Middle East?" *Slate Magazine*, www.slate.com.

LeVine, Mark, 07-08-2008a, "Islamism and Heavy Metal", newsweek.washingtonpost.com.

MySpace

<http://www.myspace.com/alnamrood> 10-12-2008

<http://www.myspace.com/saudimetalandrockmusic> 10-12-2008

<http://www.myspace.com/shaytanproductions> 10-12-2008

E-mejl-intervjuer

AlNamrood 09-09-2008

Daamon, 10-06-2008

Daamon, 20-08-2008

OCTUM, 5-10-2008

Yara Sophia, 29-01-2009

Publicerat material

Barber-Kersovan, Alenka, "Music as Parallel Power Structure" i *Shoot the Singer!: Music Censorship Today*, London: Zed Books 2004.

Eyerman, Ron och Jamison, Andrew, *Music in Social Movements: Mobilizing Traditions in the Twentieth Century*, Cambridge: Cambridge University Press 1998.

Faxneld, Per, *Mörkrets Apostlar: Satanism i äldre tid*, Sundbyberg: Ouroboros Produktion 2006.

Guest, John, S. *Survival among the Kurds: A History of the Yezidis*, New York: Kegan Paul International 1993.

LeVine, Mark, *Heavy Metal Islam. Rock, Resistance, and the Struggle for the Soul of Islam*, New York: Three Rivers Press 2008b.

Moynihan, Michael & Søderlind, Didrik, *Lords of Chaos: The Bloody Rise of the Satanic Metal Underground*, Revised and expanded edition, Los Angeles: Feral House 2003,

Otterbeck, Jonas, "Battling over the Public Sphere: Islamic Reactions to the Music Today", *Contemporary Islam* 2008 nr 2.

Sharpe-Young, Garry, *A - Z of Black Metal*, London: Cherry Red Books Ltd 2001.

Skolvärlden, 19 augusti 2008.

Thomas Karlsson, fil. dr i religionshistoria på ERG, Religionshistoriska avdelningen, Stockholms universitet